

Branje pri fantih v drugem triletju osnovne šole. Hej fant, kaj bereš?

Boys' reading in the second triad of primary school. Hey, boy, what are you reading?

> Alja Bratuša

>> Tatjana Krajnc Barič

Izvleček

Tudi šolski knjižničarji opažamo, da učenci na splošno manj berejo. V prvem triletju razlik v branju med fanti in dekleti še ne zaznavamo, saj vsi praviloma radi obiskujejo knjižnico. Tako fantje kot dekleta dobivajo veliko spodbud v šolskem in domačem okolju. V drugem triletju pa je razlika med fanti in dekleti zelo opazna. Fantje berejo manj, segajo po manj zahtevnem gradivu, privlačijo jih drugačne vsebine kot dekleta. Upade tudi število fantov, ki sodelujejo pri branju za bralno značko. Zato smo šolske knjižničarke Spodnje Savinjske doline na svojih osnovnih šolah želele raziskati, kakšne so bralne navade in stališča fantov drugega triletja do branja, da bi jim v šolskih knjižnicah zagotovili primerno gradivo. Na temelju rezultatov anket, ki smo ju izvedli med fanti in knjižničarkami, ter druge domače in tuje literature smo pripravili nekaj konkretnih predlogov za načrtovanje ustreznih dejavnosti, ki bi fante bolj motivirale za branje in izboljšale njihove bralne navade.

Ključne besede

osnovna šola, šolske knjižnice, branje, pismenost, razlike med spoloma, fantje

UDK 028:027.8

Abstract

School librarians, too, observe that pupils in general read less. In the first triad the differences between boys and girls are not yet noticed, as all usually like to come to the library. Both, boys and girls, have a lot of encouragement in school and at home. However, in the second triad the difference between boys and girls is noticeable. Boys read less, use easier materials, are attracted to different content than girls. Also the number of boys, who participate in the home reading contest, is noticeably smaller. For these reasons, the school librarians in the Lower Savinja valley region were interested to find out the reading habits and attitudes to reading of boys in the second triad of their schools. The goal was to provide them with adequate library materials. We use the results of the survey among the boys and librarians, and the findings in the literature to form suggestions of appropriate activities to enhance boys' reading motivation and improve their reading habits.

Keywords

primary school, school libraries, reading, literacy, gender differences, boys

Uvod

Zadnjih dvajset let, v bolj razvitih državah še dlje, se v izobraževalnih sistemih dogajajo velike spremembe. Med temi je tudi zgodnejše opismenjevanje otrok. Leon Sax (2007) pravi, da se v kurikulah vrtca namesto običajnih dejavnosti (socializacija, igra, gibanje, razvijanje ročnih spretnosti ipd.) daje prednost razvijanju branja in pisanja. To naj bi bil eden od razlogov, da se razlike med spoloma pri branju in odnosu do branja poglobljajo. Kognitivni razvoj dečkov je drugačen kot pri deklicah. Siliti fante v aktivnosti, ki jim pri svojih letih niso dorasli in ko bi se raje igrali in tekali naokrog, v njih zavira motivacijo za branje. Zato ne preseneča, da pri desetih letih na vprašanje *Rad bereš?* odgovarjajo negativno. K temu Sax (2007) kot tudi druge raziskave (Boys' Reading, 2012) dodajajo še druge motilce, kot so video- in računalniške igre, gleda-

nje televizije in druga sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija. Opozarja tudi na pretirano uporabo zdravil pri t. i. hiperaktivnih otrocih z motnjami ADHD, ki povzročajo nepopravljivo škodo motivacijskim centrom v možganih fantov. Podobno kot naš ekolog Komat (2007) meni, da škodljive snovi v hrani in embalaži – t. i. hormonski motilci – povzročajo motnje v delovanju telesa, ki vplivajo tudi na dejavnosti, kot je branje. Ne nazadnje opozarja na predružačenje in razvrednotenje moške vloge v družbi. Čeprav raziskave niso pokazale, da spol učitelja vpliva na bralne dosežke pri fantih (Gender, 2010), fantje v veliki meri ocenjujejo branje kot žensko aktivnost. Kanadska raziskava je odkrila, da kar 25 % fantov meni, da je branje domena deklet (Why, 2009). Podobno meni tudi 18 % njihovih angleških vrstnikov (Boys' Reading, 2012). Odklanjanje branja je v nasprotju z dekleti zanje izraz socialne pripadnosti. Vrstniški pritisk pri fantih je zelo močan, saj kar 19 % fantov navaja, da so v zadregi, če jih pri branju opazijo vrstniki. Menijo namreč, da nisi videti moški, če v šoli trdo delaš, tudi bereš. Bolje je, če si dober v športu, še posebej v nogometu. Vrednoti učenja in znanja pri njih nista merilo uspeha. K poglobljanju razlik pripravljamo tudi domače družinsko okolje, ki k branju in obiskovanju knjižnic tradicionalno bolj spodbuja dekleta kot fante. Očetje pa v nasprotju z materami manj spodbujajo svoje otroke k branju in tudi predstavljajo slabši bralni zgled kot matere. V šolskem okolju fantje pogosto ne dobivajo dovolj bralnega gradiva, ki ji skladno z njihovimi interesi. Učitelji velikokrat ne poznajo dovolj sodobnih in zanimivih gradiv, ki bi bila primerna za fante. Premalo pozornosti posvečajo tudi metodam, ki bi fante pritegnile k branju tako, da bi zanje postalo branje emotivno privlačna dejavnost (Boys' Reading, 2012).

Od vzrokov k posledicam

Mednarodne primerjave bralne pismenosti 10-letnikov PIRLS (Doupona, 2006) in 15-letnikov (OECD PISA, 2009) že vrsto let kažejo, da dosegajo dekleta boljše rezultate pri bralnem razumevanju kot fantje. Razkorak, ki ga opažajo, velja za vse zajete države in že velja za dolgoročni trend. Tudi slovenske učenke so v raziskavi PISA 2009 v povprečju dosegle več točk kot učenci. Razlika med spoloma v Sloveniji je še večja kot v OECD in EU. Temeljne bralne kompetence izkazuje 89 % slovenskih učenk in 69 % učencev. Angleške raziskave (Boys' Reading, 2012) opozarjajo, da se s starostjo razlika med dosežki še povečuje. Pri starosti 7 let doseže pričakovano raven pismenosti 7 % manj fantov kot deklet, pri 13 letih je ta razkorak že 14%. Dekleta po omenjenih mednarodnih raziskavah tudi bolj uživajo v branju kot fantje in vsak dan namenijo več časa branju. Slovenske učenke (75 %) v povprečju bolj pogosto izkazujejo veselje do branja kot učenci (46 %).

Rezultati tudi izkazujejo močno povezavo med branjem in pismenostjo. Učenci z višjimi dosežki radi berejo in dnevno berejo tudi za zabavo. V Sloveniji znaša razlika v dosežkih med učenci, ki radi berejo, in učenci, ki ne berejo radi, 98 točk, kar je več kot ena raven lestvice na šeststopenjski lestvici zahtevnosti. Največji razkorak je med učenci, ki nikoli ne berejo za zabavo, in učenci, ki vsaj nekaj minut dnevno berejo za zabavo. V Sloveniji je kar 40 % učencev odgovorilo, da nikoli ne berejo za zabavo, v OECD pa je teh učencev 37 % (OECD PISA, 2009). Razkorak med spoloma je pri raziskavi PISA, ki poleg bralne pismenosti preverja tudi matematično in naravoslovno pismenost, izrazit samo na področju bralne pismenosti (poslušanje, govorjenje, branje in pisanje). Tudi študija Eurydice o razlikah med spoloma (2010) je ugotavljala zvezo med spolom in učno uspešnostjo. Ker so na področju branja fantje v Sloveniji šibkejši, je njihov uspeh slabši. Tako velike razlike med spoloma so le še v treh drugih evropskih državah (Plevnik, 2011).

V uvodu smo že nakazali, da so slabši dosežki fantov pri branju in njihov odnos do branja kompleksno vprašanje. Na njihove dosežke vpliva skupek dejavnikov, ki je

odvisen od povezanosti spolne identitete z branjem, od vpliva družinskega okolja na branje in od spodbud šolskega okolja. Slovenske avtorice (Pečjak et al., 2010) med ključnimi dejavniki bralne pismenosti učenca glede na spol izpostavljajo kognitivne, metakognitivne in motivacijske dejavnike. Z raziskavo med približno 500 učenci zaključnega razreda osnovnih šol iz Slovenije in Hrvaške so ugotovile, da so motivacijski dejavniki pomembnejši za razumevanje prebranega pri fantih kot pri dekletih. Med motivacijskimi elementi omenjajo kompetentnost za branje, bralni interes in zatopljenost (vključenost). Pri fantih imajo tudi vsi metakognitivni dejavniki (bralne strategije, predvsem pa besedišče in metakognitivno zavedanje) močan vpliv na bralno razumevanje. Zanimivo je, da čeprav izkazujejo dekleta višji interes za branje kot fantje, bralni interes pri dekletih učinkuje na njihovo bralno razumevanje prebranega v manjši meri kot pri fantih (Pečjak et al., 2010).

Slika 1: Na knjižno čajanko v šolski knjižnici OŠ Polzela so povabljeni tudi fantje. (Foto: Alja Bratuša)

Kaj opažamo šolski knjižničarji?

Tudi šolski knjižničarji opažamo, da učenci na splošno manj berejo. Razlika med fanti in dekleti je zelo opazna. V prvem triletju teh razlik še ne zaznavamo, saj vsi praviloma radi obiskujejo knjižnico in si izposojajo veliko knjig. Tako fantje kot dekleta dobivajo veliko spodbud v šolskem in domačem okolju.

V drugem triletju pa se že kažejo prve razlike. Fantje manj berejo in si manj pogosto izposojajo knjige. Segajo po manj zahtevnem gradivu, privlačijo jih tudi drugačne vsebine kot dekleta. Upade tudi sodelovanje pri branju za bralno značko. Menimo, da je za to več vzrokov. Zahtevnost se pri pouku že v četrtem razredu poveča v primerjavi s prvim triletjem. Učna gradiva so zahtevnejša, šolskemu delu morajo nameniti več časa. Če so še v prvem triletju dobivali veliko spodbud v družini, veliko staršev meni, da je njihova vloga končana, ko učenci začnejo brati. Precej fantov ima težave pri avtomatizaciji branja in zato tudi veliko težav pri razumevanju prebranih besedil. Bralno gradivo za npr. domače branje in bralno značko postaja obsežnejše in zahtevnejše, kar pa učence s slabo razvitimi bralnimi spretnostmi demotivira. V drugem triletju se poveča tudi vpliv sovrstnikov. Podobno kot ugotavljajo raziskave v anglosaških državah, tudi pri nas branje pri fantih ni priljubljena pristočasna dejavnost, prav tako je branje kot vrednotna pomembno samo na deklarativni ravni.

Fantje branje velikokrat vidijo kot dolgočasno in naporno dejavnost. Med prostočasnimi dejavnostmi, ki zagotovo odvrtačajo fante od branja, sta na prvem mestu šport in igranje računalniških igrlic. Močan je tudi vpliv medijev, saj fantje veliko časa preživijo tudi ob televiziji in internetu. Učitelji in knjižničarji smo premalo pozorni na razvoj bralnega interesa pri fantih.

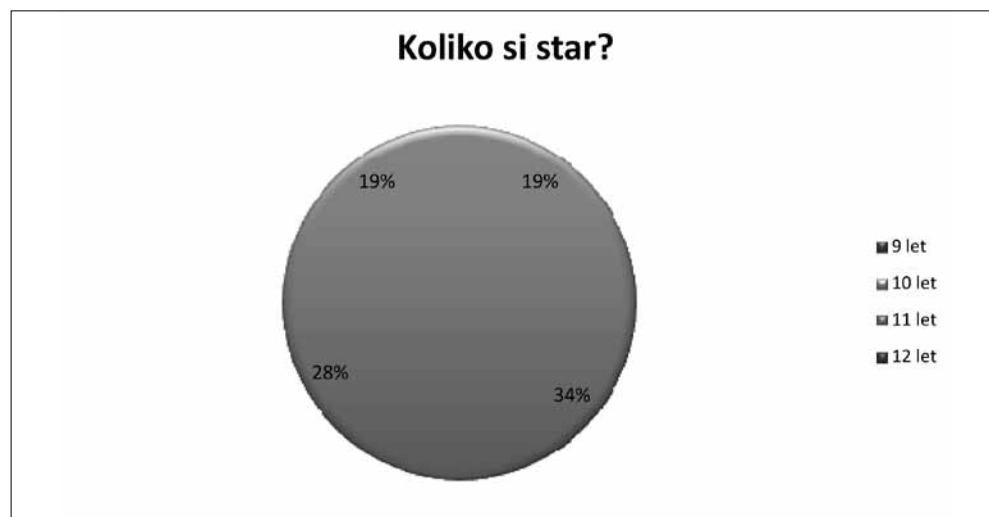
Slike 2, 3 in 4: Branje je pri fantih močno povezano z njihovimi interesi (Guinnessova knjiga rekordov, Suhodolčanova zbirka Pozor, pravljice! in Najlepša knjiga o konjih). (Foto: Alja Bratuša)

Naša raziskava

Šolske knjižničarke Spodnje Savinjske doline smo na svojih osnovnih šolah želele raziskati, kakšne so bralne navade in stališča fantov drugega triletja do branja, da bi jim v šolskih knjižnicah zagotovili primerno gradivo oz. zanje načrtovali ustrezne dejavnosti. Zato smo na temelju anketnega vprašalnika angleške Nacionalne fundacije za pismenost (National Literacy Trust) in lastnih izkušenj oblikovali anketni vprašalnik za učence in knjižničarke na osmih osnovnih šolah (Braslovče, Griže, Petrovče, Polzela, Prebold, Šempeter, Vransko in Žalec). Anketirali smo tudi dve knjižničarki, ki delata na mladinskem oddelku Medobčinske splošne knjižnice Žalec. Omenjene šole je v šol. letu 2011/12 obiskovalo skupaj 3345 učenk in učencev, od tega 574 učencev drugega triletja. V anketo smo zajeli 120 učencev 4., 5. in 6. razredov (prvih pet učencev po abecednem vrstnem redu, oddelkov a na osmih šolah), kar predstavlja 20,9 % vseh. Torej so bili v miniraziskavo vključeni učenci drugega triletja, stari med 9 in 12 let.

Rezultati ankete Hej, fant!

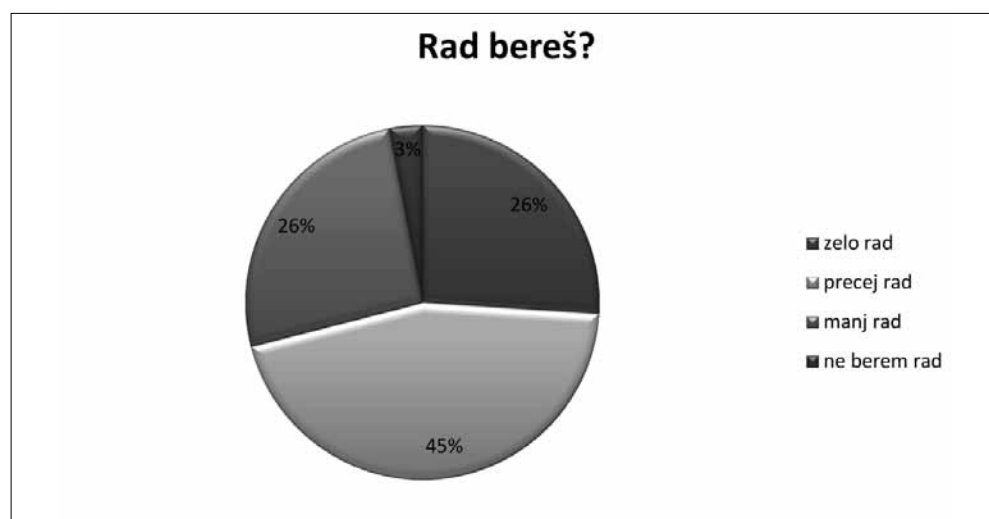
Skupaj je anketo izpolnilo 120 učencev, po 40 iz 4., 5. in 6. razreda. 23 učencev (19 %) je bilo starih 9 let, 41 (34 %) je bilo starih 10 let, 34 (28 %) je bilo starih 11 let, 22 (19 %) je bilo dvanajstletnikov.

Slika 5: Starost anketiranih fantov

Na vprašanje *Rad bereš?* je kar 15 učencev 4. razreda odgovorilo, da »zelo radi« berejo, 17 pa jih je odgovorilo, da »precej radi« berejo. Podobni rezultati so pri učencih petih razredov. 10 učencev je odgovorilo, da zelo radi berejo, 19 jih precej rado bere in 8 jih malo bere. 3 učenci so odgovorili, da sploh ne berejo. Pri učencih šestih razredov je le 6 učencev odgovorilo, da zelo radi berejo, 18 jih je odgovorilo, da precej radi berejo, 15 jih malo bere, 1 učenec pa sploh ne bere.

Iz rezultatov je razvidno, da 26 % vseh anketiranih učencev zelo rado bere, 46 % jih precej rado bere, 33 % jih malo bere, le 3 % učencev sploh ne bere. Presenetilo nas je, da učenci v tem starostnem obdobju v nasprotju z že omenjenimi raziskavami PISA (OECD PISA, 2009) še vedno zelo radi berejo, saj je kar 71 % fantov obkrožilo »zelo rad« ali »precej rad« berem.

Slika 6: Priljubljenost branja pri fantih

Večina učencev četrtil razredov meni, da so dobri bralci, saj je na vprašanje *Kako dober bralec si?* 14 učencev svoje branje ocenilo z oceno 3, 15 učencev z oceno 4 in 11 učencev z oceno 5. 5 učencev 5. razredov je svoje branje ocenilo z oceno 2, 16 učencev se je ocenilo z oceno 3, 11 učencev z oceno 4 in 7 učencev z oceno 5. Le 1 učenec je svoje branje ocenil z najnižjo oceno. Podobni rezultati so tudi pri učencih 6. razredov. 5 učencev je svoje branje ocenilo z oceno 2. 12 učencev meni, da je njihovo branje za oceno 3, 13 učencev pa meni, da berejo za 4. 10 učencev je ocenilo svoje branje z oceno 5.

Skupni rezultati kažejo, da se je le 8 % vseh vprašanih učencev ocenilo z oceno 2, 35 % z oceno 3, 33 % z oceno 4 in 23 % učencev je svoje znanje ocenilo z oceno 5. 71 % fantov meni, da so dobri, zelo dobri oz. odlični bralci. Rezultate ankete bi bilo dobro primerjati tudi z njihovim učnim uspehom oz. bralnimi dosežki, saj odstopajo od naših izkušenj in rezultatov drugih v uvodu omenjenih raziskav. Menimo, da so zelo samozavestno ocenili sebe kot bralce.

Slika 7: Ocena branja pri fantih

Večina anketiranih učencev je na vprašanje *Kako pogosto bereš spletne strani, časnike, revije, stripe ...?* odgovorila, da vsak dan bere stripe. Med anketiranimi je kar 40 takih učencev. 24 anketiranih učencev vsak dan bere pesmi, 21 učencev vsakodnevno bere leposlovje, 19 jih vsak dan bere poučne knjige, 18 jih vsak dan redno bere spletne strani.

38 učencev vseh razredov je odgovorilo, da večkrat berejo stripe, 56 učencev večkrat bere poučne knjige, 45 jih večkrat prebira besedila pesmi, 41 jih bere različna navodila za uporabo, 32 učencev večkrat prebira spletne strani. Rezultati so pokazali, da anketirani učenci najmanj pogosto berejo elektronsko pošto in časopisje.

Pričakovano smo ugotovili, da učenci zelo pogosto segajo po stripih in poučni literaturi (velja za vse 3 razrede), presenetil pa nas je visok odstotek branja pesmi in navodil za uporabo. Čeprav smo menili, da učenci v drugem triletju že zelo pogosto uporabljajo spletne strani in elektronsko pošto, so rezultati pokazali, da ni tako.

Preglednica 1: Kako pogosto bereš zunaj šole naslednje?

Kako pogosto bereš ...?	Vsak dan/skoraj vsak dan	Večkrat	Občasno	Nikoli
	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj
spletne strani	18	32	49	18
časnik	7	17	57	36
revije	14	34	40	22
stripi	40	38	33	8
e-pošta	11	25	48	34
leposlovje	21	26	48	31
besedila pesmi	11	45	40	20
pesmi	24	37	50	19
poučne knjige	19	59	31	11
navodila za uporabo	13	41	49	15

S pomočjo ankete smo ugotovili, da so področja, ki anketirane učence najbolj zanimajo, šport, računalništvo, veselje, živali, vozila in tehnika.

Preglednica 2: Katera področja te najbolj zanimajo? (lahko obkrožiš več odgovorov).

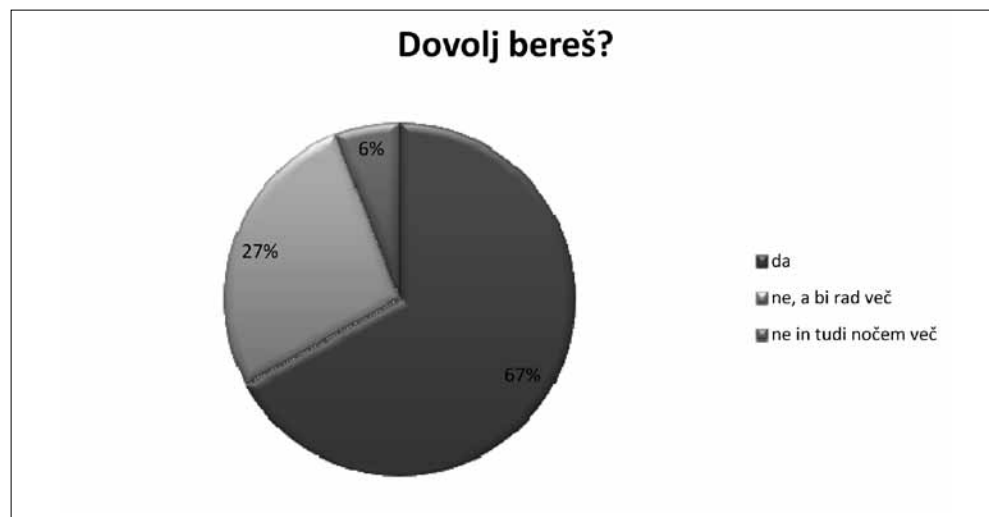
Področja	SKUPAJ	Rang
šport	91	1.
računalništvo	71	2.
veselje	70	3.
živali	65	4.
vozila	62	5.
tehnika	59	6.
znanost	54	7.
narava	53	8.
nenavadni pojavi	44	9.
zgodovina	41	10.
umetnost	39	11.
glasba	37	12.

Vrste knjig, ki jih najraje berejo anketirani učenci, so smešne zgodbe (98 učencev), stripi (94 učencev), pustolovske zgodbe (75 učencev), športne zgodbe (67 učencev), grozljivke, kriminalke in znanstvenofantastične zgodbe (66 učencev), poučne knjige (56 učencev). V tem starostnem obdobju anketirani učenci najmanj berejo pravljice in ljubezenske zgodbe.

Preglednica 3: Vrste knjig, ki jih rad berem

Vrsta knjig	SKUPAJ	Rang
smešne	98	1.
stripi	94	2.
pustolovske	75	3.
športne zgodbe	67	4.
grozljivke	66	5.
kriminalke	66	5.
znanstvenofantastične	66	5.
poučne knjige	56	8.
zgodovinske	51	9.
o živalih	49	10.
pravljice	44	11.
ljubezenske	21	12.

Rezultati ankete so pokazali, da 67 % vseh anketiranih učencev meni, da dovolj berejo. 27 % učencev meni, da ne berejo dovolj, a bi želeli več brati. Le 6 % anketiranih učencev meni, da ne berejo dovolj in tudi ne želijo več brati. Tudi odgovor na to vprašanje izkazuje pozitiven odnos fantov do branja, saj jih samo 6 % ni naklonjenih branju.

Slika 8: Mnenje o količini branja pri fantih

V anketi se kar 109 učencev 4., 5. in 6. razredov strinja s trditvijo, da je branje pomembno. 97 učencev je v anketi potrdilo, da radi obiskujejo knjižnico, 91 učencev se strinja s trditvijo, da radi berejo in da so dobri bralci (81 učencev). Ne strinjajo pa se s trditvijo, da berejo samo v šoli (105 učencev), da je branje dolgočasno (103 učenci), da je branje težko (100 učencev) in da berejo le, kadar morajo (100 učencev).

Rezultati kažejo, da je za fante branje pomembna vrednota, saj se jih samo 11 ni strinjalo s trditvijo, da je branje pomembno. Velika večina jih rada hodi v knjižnico, kar nakazuje na njihovo pomembno vlogo pri branju. Tudi pri tem vprašanju so učenci potrdili, da radi berejo in so dobri bralci. Podobno pozitivno naravnost do branja izkazujejo fantje tudi pri nestrinjanju s trditvami, da berejo samo v šoli, da je branje dolgočasno in težko. V tujih raziskavah (Boys' Reading, 2012) navajajo, da vsak peti fant meni, da je branje dejavnost, ki je namenjena bolj dekletom. Podobne rezultate je pokazala tudi naša anketa.

Preglednici 4 in 5: Stališča o branju

Kaj misliš?	Se strinjam
Branje je pomembno.	109
Rad hodim v knjižnico.	97
Rad berem.	91
Sem dober bralec.	81
Ne berem tako dobro kot drugi učenci.	40
Ne najdem knjig, ki bi me zanimale.	34
Branje je bolj za dekleta kot za fante.	32
Branje se mi zdi težko.	20
Berem samo, ko moram.	20
Branje je dolgočasno.	19
Berem samo v šoli.	10

Kaj misliš?	Se ne strinjam
Berem samo v šoli.	105
Branje je dolgočasno.	103
Branje se mi zdi težko.	100
Berem samo, ko moram.	100
Branje je bolj za dekleta kot za fante.	88
Ne najdem knjig, ki bi me zanimale.	86
Ne berem tako dobro kot drugi učenci.	83
Sem dober bralec.	39
Rad berem.	28
Rad hodim v knjižnico.	23
Branje je pomembno.	11

Anketirani učenci so zapisali naslove knjig, ki bi jih predlagali svojim prijateljem. Kot predlog so najpogosteje navajali naslov zbirke Grozni Gašper (30 učencev), zbirko Lov na pošasti (16 učencev), zbirko Harry Potter, zbirko Pozor, pravljice! (7 učencev), zbirko Kapitan Gatnik, zbirko Peter Nos, zbirko Hektor (5 učencev), Nepremagljivo enajsterico Eduarda Bassa, stripe Miki Miška (4 učenci), Guinnessovo knjigo rekordov in zbirko Pet prijateljev (3 učenci). Učenci so v svojih odgovorih zapisali še nekaj drugih naslovov, ki so sestavni del priporočilnega seznama (preglednica 5).

Preglednica 6: Fantje priporočajo

Naslovi knjig, ki bi jih priporočal svojim prijateljem:		
Simon, F.	Zbirka Grozni Gašper	30
Blade, A.	Zbirka Lov na pošasti	16
Rowling, J. K.	Harry Potter	7
Suhodolčan, P.	Zbirka Pozor, pravljice	7
Pilkey, D.	Zbirka Kapitan Gatnik	5
Suhodolčan, P.	Zbirka Peter Nos	5
Zupan, D.	Zbirka Hektor	5
Bass, E.	Nepremagljiva enajsterica	4
Disney, W.	Stripi – Miki Miška	4
	Guinnessova knjiga rekordov	3
Blyton, E.	Zbirka Pet prijateljev	3
Armstrong, L.	Vsaka sekunda šteje	2
Banscherus, J.	Zbirka Detektiv Kvjatkovski	2
Jejčič, V.	Od lokomobile do traktorja	2
Lewis, C. S.	Zgodbe iz Narnije	2
Suhodolčan, P.	Košarkar naj bo!	2
Suhodolčan, P.	Ranta vrača udarec	2
Suhodolčan, P.	Živalske novice	2
Tolkien, J. R. R.	Gospodar prstanov	2
Armstrong, L.	Ne gre samo za kolo	1
Barrie, J. M.	Peter Pan	1
Benton, M.	Najlepša knjiga o dinozavrih	1
Carrol, L.	Alica v čudežni deželi	1
Dahl, R.	Čudoviti lisjak	1
Davis, J.	Garfield	1
Enright, D.	Knjiga za fante	1
Friedrich, J.	Zbirka Štirje prijatelji in pol	1
Gifford, C.	Nogomet	1
Graham, I.	Najlepša knjiga o letalih	1
Herge	Stripi - Tintin	1
Kirkwood, J.	Orjaški stroji	1
Knister	Mala čarovnica Lili	1
Kopietz, G.	Skrivnostni ferari	1
Koren, M.	Mala pošast Mici	1
Massannek, J.	Zbirka Vražja nogometna družčina	1
Muster, M.	Stripi – Zvitorepec ...	1
Seliškar, T.	Bratovščina Sinjega galeba	1
Suhodolčan, L.	Rdeči lev	1
Suhodolčan, L.	Stopinje po zraku	1
Svetina, P.	Skrivnost mlečne čokolade	1
Swift, J.	Guliver	1
Vidmar, J.	Hiša groze	1
Vidmar, J.	Peklenske počitnice	1
Vogrinc, S.	Gladiator	1
Vogrinc, S.	Karate bojevnik. [Knj. 1], Beli galeb	1
Wilkinson, P.	Znanstveniki, ki so spremenili svet	1

Rezultati ankete za knjižničarke

Anketo smo izvedli na 8 osnovnih šolah v Savinjski dolini: OŠ Braslovče, OŠ Griže, OŠ Petrovče, OŠ Polzela, OŠ Prebold, OŠ Šempeter, OŠ Vransko, OŠ Žalec. Anketni vprašalnik sta izpolnili tudi dve knjižničarki, ki delata na mladinskem oddelku Medobčinske splošne knjižnice v Žalcu. Med anketiranimi knjižničarkami 3 knjižničarke delajo v knjižnici od 5 do 10 let, 4 knjižničarke imajo od 10 do 20 let delovnih izkušenj, 3 knjižničarke delajo na področju knjižnične vzgoje z mladimi že od 20 do 30 let.

Slika 9: Doba knjižničark, ki delajo z mladimi bralci

Anketa je pokazala, da po mnenju knjižničark fantje najraje berejo pustolovske zgodbe, na drugem mestu so stripi, sledijo jim smešne zgodbe, grozljivke, znanstvenofantastične zgodbe, kriminalke, poučne knjige, športne zgodbe in drugo. Po mnenju anketiranih knjižničark fantje najmanj radi segajo po pravljicah in ljubezenskih zgodbah. Enake rezultate je pokazala tudi anketa, ki so jo izpolnjevali učenci.

Knjižničarke menijo, da imajo najpomembnejšo vlogo pri spodbujanju bralnega interesa pri fantih njihovi vrstniki, sledijo jim starši in sorodniki, na tretjem mestu je učitelj, na četrtem knjižničar, na petem mestu pa so različni mediji.

Po mnenju knjižničark fante v tem starostnem obdobju najbolj zanimajo šport, veselje, vozila, nenavadni pojavi, računalništvo, tehnika in druga področja. Knjižničarke menijo, da fante najmanj zanimajo glasba, umetnost, zgodovina in znanost. Podobne rezultate je pokazala tudi anketa pri učencih.

Knjižničarke so v anketi izrazile mnenje, da fante v tem starostnem obdobju (bolj kot dekleta) zanimajo stripi, spletne strani, revije in poučne knjige. Dekleta pa raje segajo po leposlovju in pesmih. Tudi tu se rezultati ujemajo z odgovori fantov.

Knjižničarke so naštele deset naslovov knjig (oz. zbirk), ki si jih fantje od 4. do 6. razreda največkrat izposodijo v šolski/splošni knjižnici. Tudi na tem seznamu izstopajo knjige, ki so jih fantje izbrali kot svoje najljubše, dodanih pa je še nekaj drugih naslovov.

Preglednica 7: Najbolj pogosto izposojene knjige v šolskih knjižnicah osnovnih šol Spodnje Savinjske doline

Najbolj pogosto izposojene knjige v šolski/splošni knjižnici		
Simon, F.	Zbirka Grozni Gašper	8
Herge	Stripi – Tintin	6
Blyton, E.	Zbirka Pet prijateljev	5
Massannek, J.	Zbirka Vražja nogometna družčina	5
Pilkey, D.	Zbirka Kapitan Gatnik	5
Suhodolčan, P.	Živalske novice	5
Blade, A.	Zbirka Lov na pošasti	4
Brezina, T.	Zbirka Novohlačniki	3
Lewis, C. S.	Zgodbe iz Narnije	3
Rowling, J. K.	Harry Potter	3
Suhodolčan, P.	Zbirka Pozor, pravljice	3
Uderzo, A. in Goscinny, R.	Stripi – Asterix	3
	Guinnessova knjiga rekordov	2
Dahl, R.	Matilda	2
Knister	Zbirka Mala čarovnica Lili	2
Stanton, A.	Zbirka Gospod Gnilec	2
Stilton, G.	Zabavne zgodbe (več naslovov)	2
Stine, R. L.	Zbirka Grozljivo strašljivo	2
Stine, R. L.	Zbirka Kurja polt	2
Suhodolčan, P.	Košarkar naj bo!	2
Suhodolčan, P.	Ranta vrača udarec	2
Banscherus, J.	Goli, friki in čudaki	1
Bass, E.	Nepremagljiva enajsterica	1
Besson, L.	Artur ... (več naslovov)	1
Dahl, R.	Čarovnice	1
Danko, D.	Super pomočniki	1
DiTerlizzi, T. in Black, H.	Skrivnost hiše Pajkovski	1
Goscinny, R.	Nikec (več naslovov)	1
Goscinny, R.	Stripi – Garfield	1
Herge	Stripi – Iznogud	1
Kaye, M.	Zbirka Replika	1
Kopietz, G.	Zbirka Klik	1
Lepša, A.	Mali detektiv	1
Mate, M.	Babica v supergah	1

Knjižničarke so v anketnem vprašalniku zapisale, kako spodbujajo branje pri fantih (odgovori navedeni po pogostosti):

1. s pogovorom o knjigah (9),
2. nabavljajo knjige, glede na interes fantov (8),
3. pripravijo razstave knjižnih novosti za fante (6),
4. pripravijo predstavitve knjig za fante (4),
5. povezujejo vsebine knjig z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (3),
6. izvajajo posebne dejavnosti, povezane z branjem (3).

Knjižničarke so predlagale nekaj dejavnosti, ki spodbujajo interes za branje pri fantih:

1. starejši učenci berejo mlajšim,
2. bralni klubi za fante,
3. branje knjig v nadaljevanjih,
4. bralni kotiček samo za fante,
5. moški kot zgledni bralni model (znana osebnost, starši, stari starši idr.)
6. pogovori z znanimi osebnostmi (športniki, igralci, ilustratorji idr.)
7. priprava priložnostnih razstav, ki pritegnejo fante (letala, avtomobili, makete idr.)

Rezultati obeh anket so pokazali, da knjižničarke zelo dobro vedo, katera so področja, ki fante te starostne stopnje najbolj zanimajo, in po katerih vrstah knjig mladi bralci najraje posegajo. Večina ugotovitev se ujema tudi z ugotovitvami naših in tujih raziskav.

Kaj lahko storimo?

Kot smo zapisali že v uvodu, so razlike v branju med spoloma problem, ki se ga moramo lotiti celostno. Prvi korak je zavedanje šolskega in domačega okolja, da lahko dosežke pri branju fantov izboljšamo. Pri tem imajo zelo pomembno vlogo učitelji. Po mnenju naši strokovnjakov (Pečjak et al., 2010) bi lahko učitelji v pouk vključevali besedila, ki bi fante bolj pritegnila. Kot smo ugotovili tudi mi, fantje najraje berejo stripe, smešne zgodbe in poučne knjige. Leposlovje jim ni tuje, vendar v njem za razliko od deklet, ki uživajo v opisih odnosov, iščejo uporabne informacije. Prav tako bodo raje brali knjige, v katerih je glavna oseba moški junak, govori o živalih ali je humorno obarvana. Premalokrat učitelji izkoristijo možnost za urjenje branja s pomočjo interneta, za kar so fantje zelo motivirani. Tuji strokovnjaki (Boys' Reading, 2012) svetujejo, da se učitelji s problematiko čim bolj seznanijo (rezultati raziskav in projektov), da se redno izobražujejo in da znajo izbrati ustrezno bralno gradivo za fante. V pomoč so jim lahko tudi šolski kurikuli z opredeljenimi cilji in strategijami za poučevanje branja (Poučevanje, 2011).

Zelo pomembno je, da fantje branja ne doživljajo kot izrazito šolsko dejavnost, zato je smiselno, da pri spodbujanju branja skupaj s šolo sodelujejo tudi starši. Naloga šole je, da promovira branje kot pristočno dejavnost, ki nudi užitek in zabavo, ter k temu pritegne tudi starše. Ker je pri motiviranju fantov za branje izjemno pomemben moški kot zgledni model bralca (oče, ki bere = fant, ki bere), je zelo zaželeno, da se v proces učenja branja vključuje čim več očetov. Starši pa morajo imeti na voljo tudi dovolj informacij in projektov, kako lahko spodbujajo branje pri svojem otroku.

Tudi šolska knjižnica, ki je kot del šolskega učnega okolja splošno prepoznana dejavnost razvijanja bralne pismenosti (Novljan, 2011), ima izjemno pomembno vlogo. Šolski knjižničar sodeluje na več ravneh. Vodstvu šole in učiteljem pomaga pri načrtovanju, pripravi programov in strategije šole za spodbujanje branja. Promovira branje tudi s sodelovanjem v državnih projektih za promocijo branja (npr. Rastem s knjigo). Učiteljem pomaga in svetuje pri izbiri ustreznega bralnega gradiva, skupaj z njimi oblikuje priporočilne sezname za domače in pristočno branje. Seznanja jih z izsledki raziskav o bralnih interesih, ki jih izvaja v svojem okolju, ali z ugotovitvami raziskav in projektov, ki potekajo na nacionalni ravni (npr. razvojni program Opolnočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja ipd.).

Organizira različne dejavnosti, ki spodbujajo fante k obiskovanju knjižnice in branju. V te dejavnosti vključuje poleg učiteljev in vzgojiteljev tudi izvajalce drugih dejavnosti (npr. interesne dejavnosti, tečaji na šoli), prek različnih oblik tudi starše (družinsko branje). Pri aktivnostih se povezuje z drugimi kulturnimi institucijami. Vse omenjene raziskave (Poučevanje, 2011; Pečjak et al., 2010; Boys' Reading, 2012) izpostavljajo pomen povezovanja šolske knjižnice s splošno.

Za konec poudarimo še nekaj dejavnosti šolske knjižnice, ki za branje nagovarjajo predvsem fante:

- oblikovanje priporočilnega seznama/razstave knjig za fante
Priporočilni sezname ali razstave naj bodo na voljo v šolski knjižnici ali na njeni spletni strani. Pripravljeni naj bodo tematsko, tako da izpostavljajo interesna področja fantov. Za primer si lahko ogledamo spletni portal Jona Scieszke Guys read (<http://www.guysread.com/>), ki ponuja sezname knjig v angleškem jeziku.

Priporočilni sezname so urejeni v naslednja področja: vojne zgodbe, vozila, akcija/avanture, bojevniki, znanstvena fantastika, klasika, zmaji, smešne knjige, fantastične zgodbe, resnične zgodbe, šport, priljubljene zbirke, živali, nenavadni pojavi, grozljivke itd.

- namenska nabava knjig za fante
Pri izbiri gradiv smo pozorni na specifične interese učencev, ki jih preverimo z lastno raziskavo ali si pomagamo z izsledki drugih strokovnjakov. Upoštevamo tudi priljubljenost različnih zvrsti gradiva, npr. stripi in poljudnoznanstvene knjige, priljubljeni avtorji, zbirke knjig. Ne pozabimo tudi na ustrezno periodiko (npr. revije o računalništvu, avtomobilih ipd.). Pri izbiri pazimo tudi na jezikovno ustreznost in zahtevnost besedila (upoštevamo npr. priporočila za dislektike za obotavljive bralce, nabavljamo tudi knjige za zahtevnejše bralce).
- možnost izbire gradiv za domače branje
Naši strokovnjaki (Pečjak et al., 2010) priporočajo, da med gradivo za domače branje uvrstimo tudi neumetnostna besedila ali stripe, pri čemer upoštevamo interese učencev in zahtevnost besedil.
- uporaba zglednih bralnih modelov
Če imamo na šoli možnost, vključimo kot bralni zgled moškega učitelja ali vzgojitelja. Priporočljivo je pritegniti tudi starejše učence, še posebej tiste, ki morda niso zelo dobri v branju, imajo pa voditeljske sposobnosti oz. so neformalni vodje skupin. V Angliji poročajo o zelo uspešnem projektu Galactic Reading Project (Batty, 2010), v katerega so vključili osnovnošolske fante in moške člane družine (očetje, dedki, bratje). Projekt je potekal delno v šoli, ko so zanje organizirali različne delavnice, delno pa v domačem okolju, kjer so fantje skupaj z moškimi člani družine redno tedensko brali. Podobne projekte z drugimi bralnimi moškimi zglednimi modeli (znane osebnosti, še posebej športniki, pisatelji, učitelji in prostovoljci) izvajajo tudi v sklopu širše iniciative Reading Champions, namenjene spodbujanju branja fantov v osnovni in srednji šoli (http://www.literacytrust.org.uk/reading_champions).
- povezava branja knjig z drugimi mediji
Ker so novi mediji in tehnologija zelo privlačni za fante, jih je smiselno vključiti v projekte za spodbujanje branja. Danes imamo veliko možnosti, da primerjamo knjige in po njih posnete filme. O prebranih knjigah se lahko pogovarjamo na različnih forumih, v poustvarjanje vključimo npr. izdelovanje oglasa, krajšega filma ipd. Fantom je tudi privlačno branje novic oz. člankov v spletnih časopisih.
- bralni krogi, bralni klubi
Fante pogovori o prebranih knjigah motivirajo za nadaljnje branje, zato je smiselno zanje čim večkrat pripraviti bralne kroge, omizja, klube, v katerih lahko izražajo svoje mnenje o zanimivih knjigah, književnih junakih in njihovih dejanjih. Še posebej priporočljivo je, da take pogovore vodijo moški.
- razredni obiski knjižnic
Organizirani pogosti razredni obiski knjižnic nudijo ogromno priložnosti za seznanjanje učencev z gradivom, ki je na voljo v knjižnici. Ob obiskih šolski knjižničar predstavlja npr. novosti, pripravi tematske ure (npr. veselje, dinozavri) ali bere zanimive zgodbe (npr. dogodivščine fantov).
- bralna tekmovanja
Fantje zelo radi tekmujejo in so zelo motivirani, če je branje povezano z igro ali tekmovalno nalogo. Pripravljeni so vložiti veliko napora v branje, da bodo npr. našli skriti zaklad v knjižnici.

V prilogah (1–4) na kratko predstavljamo dva bralna projekta, namenjena učencem drugega triletja, ki ju že več let uspešno izvajamo na Osnovni šoli Petrovče in Osnovni šoli Polzela.

Viri

- Batty, N. (2010). *The dads and boys Galactic Reading Project*. London: National Literacy Trust. Pridobljeno 18. 7. 2012 s spletne strani: http://www.literacytrust.org.uk/assets/0000/4237/Galactic_Reading_Project.pdf
- Boys' Reading Commission Final Report. (2012). London: National Literacy Trust. Pridobljeno 18. 7. 2012 s spletne strani: http://www.literacytrust.org.uk/assets/0001/4056/Boys_Commission_Report.pdf
- Doupona Horvat, M. (2007). *Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS 2006*. Ljubljana: Pedagoški inštitut. Pridobljeno 18. 7. 2012 s spletne strani: <http://193.2.222.157/UserFilesUpload/PIRLS06.pdf>
- Frequently asked questions about the gender gap in achievement. (2010). London: National Literacy Trust. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: <http://www.literacytrust.org.uk/assets/0000/2689/GenderFAQsto2008.pdf>
- Gender and literacy. (2010). London: National Literacy Trust. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: http://www.literacytrust.org.uk/assets/0000/2690/Gender_and_literacy.pdf
- Novljan, S. (2011). *Ko je izbira ovira v napredovanju*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: http://www.zrss.si/bralnapismenost/files/ZBORNIK_BRALNA_PISMENOST_2011.pdf
- OECD PISA 2009. (2010). Ljubljana: Pedagoški inštitut. Pridobljeno 18. 7. 2012 s spletne strani: http://193.2.222.157/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/PISA2009_prviRezultati.pdf
- Pečjak, S., N. Bucik, M. Peštaj, A. Podlesek, T. Pirc (2010). Bralna pismenost ob koncu osnovne šole : ali fantje berejo drugače kot dekleta?. *Sodobna pedagogika*. 61 (1), 86–102.
- Plevnik, T. (2011). *O učiteljih za opismenjevanje in razvijanje bralne spretnosti*. Ljubljana : Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: http://www.zrss.si/bralnapismenost/files/ZBORNIK_BRALNA_PISMENOST_2011.pdf
- Poučevanje branja v Evropi*. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Sax, L. (2007). *The Boy Problem: Many Boys Think School is Stupid and Reading Stinks*. New York: School Library Journal. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: <http://www.schoollibraryjournal.com/article/CA6472910.html>
- Why boys don't like to read: Gender differences in reading achievement* (2009). Ottawa: Canadian Council on learning. Pridobljeno 2. 2. 2012 s spletne strani: http://www.ccl-cca.ca/pdfs/LessonsInLearning/02_18_09-E.pdf

> **Alja Bratuša**, univ. dipl. bibliotekarka je šolska knjižničarka na OŠ Polzela.
Naslov: Polzela 10, 3313 Polzela
Naslov e-pošte: alja.bratusa@guest.arnes.si

>> **Tatjana Krajnc Barič**, univ. dipl. bibliotekarka je šolska knjižničarka na OŠ Petrovče.
Naslov: Kajuhova 7, 3000 Celje
Naslov e-pošte: tatjana.krajnc-baric@guest.arnes.si

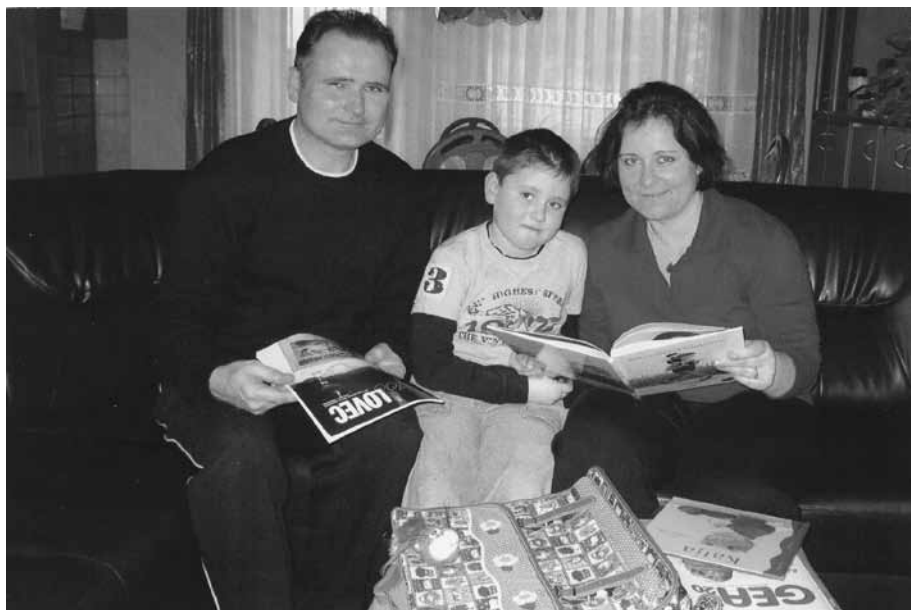
Priloga 1: Projekt Branje iz nahrbtnika Kratkočasnika v četrtem razredu na Osnovni šoli Petrovče

Projekt je potekal vse šolsko leto. Vanj so bili vključeni učenci oddelkov četrtega razreda. Knjižničarka je vsak teden opremila nahrbtnik s knjigami in revijami za otroke in odrasle. Priložila je dva delovna lista (za starše in za otroka). Vsak torek so se skupaj z učenci in razredničarko dobivali v šolski knjižnici. Učenec, ki je teden dni imel doma nahrbtnik, je sošolcem pripovedoval o prebranih vsebinah. Prebrali so njegove vtise in si ogledali ilustracije, ki jih je posameznik pripravil. Ob koncu so vedno prebrali tudi sporočilo staršev, ki so zapisali svoje vtise, pohvale, kritike in želje. Ob koncu srečanja so izžrebali učenca, ki je lahko v naslednjem tednu nahrbtnik odnesel domov. Sporočila od doma so vlagali v skupno mapo, ki so jo hranili v šolski knjižnici.

Kako so projekt sprejeli otroci:

- bili so dobri in kritični poslušalci,
- aktivno so sodelovali pri predstavljanju vsebin,
- veselili so se žrebanja in želeli so sodelovati pri žrebanju,
- znali so pohvaliti sošolca za opravljeno delo,
- ponosni so bili, ko so za teden dni dobili nahrbtnik.
- Kako so projekt sprejeli starši:
- predvsem so pohvalili in izpostavili družinsko branje,
- pohvalili so izbor knjig in revij (tudi knjige za odrasle, revije Tim, Lovec, Spika, Gea),
- zapisali so, kaj so prebrali, pohvalili kakšno knjigo ali članek, se skozi knjigo povrnili v otroštvo, našli koristne nasvete itd.,
- branje in aktivnosti, povezane s tem, so fotografirali in nam fotografije poslali skupaj s sporočilom,
- brali so tudi dedki in babice, bratci, sestre, bratranci, tete idr.

Učenci so bili že v prvih treh razredih vajeni podobnega dela, saj so v podobnih projektih sodelovali od 1. razreda. Ob koncu šolskega leta so učenci in starši izrazili željo, da bi s podobnim delom nadaljevali tudi v prihodnje.

Slika 10: V bralnem nahrbtniku se najde za vsakega družinskega člana kaj zanimivega. (Foto: arhiv OŠ Petrovče)

Priloga 2: Projekt Branje iz nahrbtnika Kratkočasnika – mnenja in sporočila staršev

Blaž je prišel iz šole zelo vesel, saj je dolgo časa čakal, da je bil izžreban za nahrbtnik Kratkočasnik. Knjigo je takoj prebral, potem pa je bral kar celi družini. Že prvi dan je natanko vedel, kako bo vsebino knjige predstavil svojim sošolcem. Vsem v družini je razdelil delo. Sestra Ema mu je pomagala pri barvanju dreves in rožic, babi je priskrbela ovijalni papir, s katerim je oblepila karton, ki ji ga je prinesel dedi. Mami je kupila barvni šeleshamer, mu pomagala pri rezanju in risanju. Ati pa mu je priskočil na pomoč pri lepljenju z vročim lepilom. Delo je potekalo prav vsak dan ves teden. Blaž je sam ugotovil, da je prijateljstvo zelo pomembno. Tudi sam ga ceni, rad ima veliko prijateljev, s katerimi se igra, jim pomaga in z njimi preživlja prijetne trenutke.

Zapisala Blaževa mami

Projekt pravljичni zaklad –
te zapelje v svet bralnih navad.
Urban je med zadnjimi izžreban bil,
zato je doma brž naloge razdelil:
knjigo mu je brat Matevž prebral,
kmalu jo je že skoraj na pamet znal.
Risbica mu je vzela kakšne tri minutke,
za predstavitev pa je odločno izbral lutke.
Ati prinesel je palčke lesene in malo lepila,
mami pa lutkam sešila je oblačila.
Še lonček Urban je izdelal z veliko mlečne kaše.
Vsi smo bili ponosni na izdelke naše.
Lonček naj dobri deklici še naprej kašo kuha,
saj je ženički odstopila svojo skorjico kruha.
Urbanu želimo, da predstavitev dobro »spelje«,
otrokom 1. a pa, da bi jim branje bilo v veselje.

Urbanova družina

Priloga 3: Projekt za spodbujanje branja v 4. in 5. razredu »Beremo skupaj« Osnovna šola Polzela v sodelovanju z Občinsko knjižnico Polzela

Z učenci oddelkov **4. in 5. razreda** smo v sklopu šolskega razvojnega projekta Spodbujanje bralnega interesa v vrtcu, prvem in drugem triletju pripravili projekt »Beremo skupaj«, v katerem že tretje leto zapored spodbujamo izbirno prostočasno domače branje pri učencih.

Cilj projekta je motivacija za prostočasno branje in obiskovanje knjižnice. Učenci spoznavajo sodobna tuja in slovenska mladinska literarna dela, razvijajo sposobnost njihovega vrednotenja ter razvijajo kulturo javnega izražanja.

V projektu sodelujemo:

- učenci in razredničarke oddelkov četrtega in petega razreda,
- šolska knjižničarka Alja Bratuša in
- knjižničarka občinske knjižnice Renata Novak.

Kaj smo počeli?

- Vsi učenci oddelkov 4. in 5. razreda so februarja ali aprila obiskali Občinsko knjižnico na Polzeli.

Sliki 11 in 12: Petošolci in četrtošolci na obisku v občinski knjižnici (Foto: Alja Bratuša in Renata Novak)

- Sodelovali so v pogovoru o branju in knjigah, ki ga je vodila Renata Novak.
- Samostojno so si izbrali knjigo za domače branje.
- Četrtošolci so v šolski računalniški učilnici oblikovali pisni izdelek o prebrani knjigi.
- Petošolci so v šolski računalniški učilnici pripravili elektronske prosojnice o prebrani knjigi.
- Na zaključku v občinski knjižnici junija so petošolci pripravili govorne nastope o prebranih knjigah za sošolce in četrtošolce.

Sliki 13 in 14: Zaključek projekta »Beremo skupaj« v občinski knjižnici na Polzeli. (Foto: Alja Bratuša)

Priloga 4: Projekt Beremo skupaj – primer izdelka učenca

PREBRAL SEM KNJIGO

Napisal in ilustriral: **Dav Pilkey**

Naslov: **Kapitan Gatnik in gnev grozovite gatogarbke**

Kraj izdaje: **Ljubljana**

Založba: **Mladinska knjiga**

Leto izdaje: **2005**

Zbirka: **Kapitan Gatnik**

- Zgodba se dogaja v šoli, v hišici na drevesu in na cesti.
- Glavne osebe v zgodbi so: Kapitan Gatnik (prinaša probleme za Klemna in Grego in rešuje svet), Grega, Klemen (Grega in Klemen rešujeta probleme in nagajata), gospod Hrupnik (gospod Hrupnik se spremeni v Kapitana Gatnika) in gospa Reberšak (gospa Reberšak pa se spremeni v grozovito Gatograbko).
- Zgodba se začne z uvodnim stripom in poglavjem, v katerem se Grega in Klemen predstavita.
- Glavni dogodki v knjigi so, ko Gatograbka pograbi Kapitana Gatnika in ga obesi na neki steber, in ko napada vojsko. V zgodbi se je gospa Reberšak spremenila v Gatograbko in naredi robota Klemna in robo Grego 2000 in hoče napasti in uničiti Kapitana Gatnika (pomagata ji robo Klemen in Grega 2000), a ji ne uspe, ker jo Kapitan Gatnik, Grega in Klemen zavedejo, da ji odpadejo vsi lasje, ker je imela take lase, da je v zrak metala Kapitana Gatnika, vojaške tanke in vse vojake.
- Zgodba se konča tako, da se gospa Reberšak spet spremeni v Gatograbko in je vse narobe – skratka veselo.
- Všeč mi je bil tako imenovani »slikogib« in stripi od Grega in Klemna.
- Ni mi bilo všeč, ker je bila Gatograbka tako grozno narisana.
- V večini šol podajajo učencem tri osnovna znanja (branje, pisanje in računanje). Toda Gregova in Klemnova učiteljica, gospa Reberšak, se jim je trudila v glave vcepiti tri prenehanja (Nehajte skakati po razredu! Nehajte gobcati! in NEHAJTE ME SPRAVLJATI OB ŽIVCE!).
- Dav Pilkey se je rodil marca 1966. Je najbolj znan kot avtor in ilustrator.
- Druge avtorjeve knjige: Prigode super plenička, Kapitan Gatnik in podli plan profesorja Prdokakca, Kapitan Gatnik in napad govorečih stranišč in še mnoge druge ...

Zapisal Nejc Golob, 4. a